Вінницький соціально-економічний інститут
Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Вінницького
соціально-економічного інституту
_____ І. В. Давиденко
«___» _____ жовтня 2026 р.

Відокремлений структурний підрозділ «Вінницький соціально-економічний інститут» Ідентифікаційний код 25508975

ПРОТОКОЛ
відвідування відкритого заняття

Викладач: Сулімова Світлана Іванівна.
Кафедра: бізнесу і права.
Інститут/факультет/: Вінницький соціально-економічний інститут.
Форма навчання: денна.
Спеціальності: С4 Психологія
Курс: 3, групи: ПЛ-24.2-1- vn, СР-24.2-1-vn.
Навчальна дисципліна: Конфліктологія.
Вид заняття: Лекція.
Тема заняття: Конфлікт як форма комунікації. Бар'єри непорозуміння та шляхи їх подолання.
Дата: 06.10.2026 р.
Початок заняття: 10.00.
Аудиторія: Zoom конференція.

Короткий аналіз відкритого заняття.

Лекційне заняття було розпочато згідно з розкладом. Викладач на початку пари оголосила тему, мету та план заняття, окреслила його актуальність і рекомендовану літературу. Світлана Сулімова встановила психологічний контакт зі здобувачами вищої освіти, визначила зв'язок із пройденим матеріалом і новою інформацією. Вступна частина тривала до 5 хвилин.

В основній частині заняття (яка становила основний час пари) послідовно та глибоко розглядалися такі ключові блоки:

1. Комунікаційна сутність конфлікту: конфлікт як кризова трансформація зв'язку, симптом порушення комунікації та маркер незадоволених потреб.
2. Спіралі ескалації та бар'єри непорозуміння: механізм «замкненого кола», психофізіологічні, семантичні та оціночні бар'єри.

3. Інтеракційний та трансакційний аналіз конфлікту: невербальні маркери, его-стани за Е. Берном (Батько — Дорослий — Дитина) і перехресні трансакції.

4. Ненасильницька комунікація (ННК) як інструмент деескалації: модель Маршалла Розенберга (4 кроки) та її практичне застосування в роботі психолога і соціального працівника.

5. Підсумки та робота зі свідомістю: розвиток саморефлексії, емоційної саморегуляції, емпатійного слухання та профілактика емоційного вигорання фахівців.

Лекція підкреслила, що конфлікт у професійній діяльності є не руйнівною деструкцією, а ресурсом для позитивних змін через усвідомлення глибинних потреб. Під час проведення заняття викладач використовувала мультимедійну презентацію (демонстрацію наочних схем, таблиць его-станів і моделей ННК), а також фахову літературу.

На занятті підтримувалася психологічно комфортна атмосфера доброзичливості й взаємоповаги, контролювався рівень розуміння матеріалу. Здобувачі залучалися до обговорення практичних кейсів і аналізу життєвих ситуацій. У заключній частині підведено підсумки, виокремлені провідні ідеї та запропоновано самостійну роботу.

Висновки

1. Загальна констатація навчального та науково-методичного рівня заняття:

Заняття було проведено на належному науково-методичному рівні, повністю відповідає навчальному плану та завданню дисципліни, має високу інформативність, прикладну спрямованість і переконливу аргументацію, чітку структуру і логіку. Викладач наводила життєві приклади, обґрунтовувала факти, забезпечувала міждисциплінарний підхід (психологія, соціологія, робота зі свідомістю). Тема заняття розкрита повністю, мета досягнута.

Світлана Сулімова показала себе як висококваліфікований фахівець та вмілий організатор. Їй притаманні виразність вимови, глибоке володіння матеріалом, уміння утримувати увагу здобувачів освіти протягом усього заняття та гнучко реагувати на їхні висловлювання.

2. Рівень проведення заняття: «високий», «достатній», «низький» (потрібне підкреслити або доповнити).

Пропозиції щодо вдосконалення рівнів проведення відкритого заняття:

професійного

наукового

методичного

організаційного

Відкрите заняття відвідали: посада, ПІП, підпис:

1. Заступник директора, к.філол.н., доц. Остратюк Н.М. _____
2. Зав.кафедри бізнесу і права, д.п.н., проф. Давиденко В.В. _____
3. Д.ю.н., проф. кафедри бізнесу і права Мілієнко О.А. _____
4. Ст.викладач кафедри бізнесу і права Ваколюк Л.М. _____

Думка лектора:

З висновками згоден (не згоден – обґрунтувати): згодна.

З відгуком ознайомлена: «06» жовтня 2026 року _____
підпис

Результати відвідування відкритого заняття обговорені на засіданні кафедри бізнесу і права, Протокол № 3 від «30» жовтня 2026 р.

Завідувач кафедри: _____ Давиденко В.В.

Анкета оцінювання якості лекційного заняття

Дата: 6.11.2025.
Мета відвідування: вивчення методики проведення відкритих занять, сучасних технологій та активних методів навчання, способів досягнення навчальних та виховних цілей заняття.
Кафедра: бізнесу і права.
Викладач: Сулімова Світлана Іванівна.
Навчальна дисципліна: Конфліктологія.
Тема лекції: Конфлікт як форма комунікації. Бар'єри непорозуміння та шляхи їх подолання.
Мета лекції:

- Освітня мета: Сформувати у здобувачів вищої освіти системне розуміння конфлікту не як руйнівної деструкції, а як специфічної форми комунікації та індикатора незадоволених потреб; ознайомити з механізмами ескалації, бар'єрами непорозуміння, а також з методами трансакційного аналізу (Е. Берн) і ненасильницької комунікації (М. Розенберг).
- Практична мета: Озброїти майбутніх психологів і соціальних працівників прикладними інструментами деескалації конфліктів, переведення комунікації у конструктивну площину («Дорослий — Дорослий») та застосування 4-крокової моделі ННК у кризових ситуаціях.
- Розвивальна мета: Розвивати навички емоційної саморегуляції, емпатійного слухання, розрізнення фактів і суб'єктивних інтерпретацій, а також сприяти профілактиці професійного вигорання фахів

Вид лекції: планова.
Групи: ПЛ-24.1-vn, СР-24.2-1.vn,
Чисельність здобувачів по списку 12, присутніх 11 тих, що запізнилися, 0.

Критерії оцінювання	Зміст критерія	Оцінка від 1 до 5 балів
Змістовність лекції	науковість, доказовість і аргументованість	5
	інформативність (відповідність сучасному рівню розвитку науки)	
	висвітлення історії питання та різних концепцій	
	використання прикладів, яскравих фактів із практики	
Методичний рівень	формування професійного світогляду студентів на лекції, зв'язок лекційного матеріалу із практичним досвідом предметної галузі	5
	наявність у лектора елементів навчально-методичного комплексу дисципліни (робочої навчальної програми, додатку до неї, конспекту лекцій, авторського підручника, навчальних посібників, журналу викладача)	
	відповідність лекції робочій програмі дисципліни	
	застосування методів і прийомів активізації	

	пізнавальної діяльності студентів	
	використання елементів зворотного зв'язку	
	доступність роз'яснення нових термінів і понять	
	продуманість виховної мети лекції	
	контроль за спілкуванням студентів державною мовою	
	використання джерел інформації і наявність їх в інтернеті та бібліотеці університету	
Структура лекції	своєчасний початок лекції	5
	формулювання мети, плану	
	чітка композиційна побудова (вступ, основна частина, закінчення)	
	логічна послідовність і взаємозв'язок окремих частин лекції	
	формулювання тез і висновків	
Стиль лекції	ясність, чіткість і доступність викладення думок	5
	акцентований виклад матеріалу лекції (виділення темпом, голосом, інтонацією, повторенням найбільш важливої інформації)	
	організація зорового сприйняття матеріалу (запис на дошці, демонстрація ілюстративного матеріалу, використання інформаційних технологій)	
	використання прийомів підтримки уваги (риторичні питання, жарти, ораторські прийоми)	
	дозвіл ставити питання (коли та в якій формі)	
	перегляд конспектів (під час лекції або на семінарських і практичних заняттях)	
	контроль засвоєння змісту матеріалу	
	активізація мислення шляхом висування проблемних питань і розв'язування протиріч під час лекції	
Майстерність лектора	рівень вільного володіння лекційним матеріалом	5
	культура мовлення (дотримання норм наголосу, вимоги, стиль викладу)	
	викладання державною мовою	
	зовнішній вигляд викладача відповідає діловому стилю, манері поведінки викладача вищої школи	
	педагогічна тактовність (ставлення до студентів із повагою, неприпустимість образ, визнання своїх можливих помилок)	
	дикторська майстерність (виразність, чіткість артикуляції, чутність на останніх партах)	
	експресивність мови (емоційність, інтонаційне багатство, захопленість предметом)	
	ораторське мистецтво, харизматичність,	

документів), короткі дискусії та вправи на розвиток усвідомленості у сприйнятті конфліктних ситуацій. Забезпечувався міждисциплінарний зв'язок конфліктології із соціальною психологією, соціологією, психотерапією та філософією свідомості.

У кінці заняття викладач **запропонувала практичну самостійну роботу щодо аналізу кейсів або складання власних формулювань за алгоритмом ННК** («Коли я бачу... я відчуваю... бо для мене важливо... чи міг би ти...»), спрямовану на закріплення навичок свідомого спілкування.

Отже, тема лекції була розкрита повно, мета досягнута.

Світлана Іванівна уміло поєднала елементи проблемної бесіди з демонстрацією мультимедійної презентації, що дало можливість глибоко та наочно розкрити комунікативну природу конфлікту.

Окрім того, вона постійно залучала здобувачів освіти до активної участі у занятті, акцентуючи увагу на розвитку саморефлексії, роботі зі свідомістю, опануванні прикладних навичок деескалації та емпатійного слухання.

д.ю.н, проф. _____ Міліенко О.А.

	формування інтересу в аудиторії	
	вміння зняти напруження і втому аудиторії	
	підтримання дисципліни на лекції	
	вміння встановити контакт	
	Разом:	25

Для кількісної характеристики по кожному критерію використовують таку шкалу:

5 балів – якість проявляється по всіх складових критерія;

4 бали – якість проявляється досить часто, але не по всіх складових критерія;

3 бали – якість проявляється на 50% складових критерія;

2 бали – якість проявляється інколи і лише по окремих складових критерія;

1 бал – якість відсутня по всіх складових критерія.

Загальні висновки, пропозиції:

Під час відкритого заняття було розглянуто **конфлікт не як руйнівну деструкцію чи помилку у взаєминах**, а як специфічну форму комунікації, кризову трансформацію зв'язку та маркер глибинних, часто неусвідомлених потреб (безпеки, визнання, поваги) суб'єктів.

Особливу увагу було приділено **глибинній роботі зі свідомістю** як фундаменту конструктивної взаємодії. З'ясовано, що вихід із конфлікту вимагає переходу від несвідомих, реактивних паттернів поведінки (активованих мигдалеподібним тілом під час стресу) до високого рівня усвідомленості, саморефлексії та когнітивного контролю (включення префронтальної кори). На лекції детально розкрито механізми ескалації, семантичні й оціночні бар'єри, а також роль невербальних і паравербальних сигналів. У контексті концепції его-станів за Е. Берном (Батько — Дорослий — Дитина) показано, що усвідомлення власної позиції під час діалогу дозволяє вчасно зупинити конфліктогенну трансакцію та свідомо утримувати рівноправну позицію «Дорослий — Дорослий».

Опрацьовано практичний інструмент деескалації — **модель ненасильницької комунікації (ННК) Маршалла Розенберга** (Спостереження → Почуття → Потреба → Прохання). Вона базується на трансформуючій роботі зі свідомістю: вмінні відокремити об'єктивні факти від суб'єктивних оцінок, усвідомити власні емоції та сформулювати глибинні потреби без маніпуляцій, звинувачень і тиску. Це не лише дозволяє ефективно розв'язувати міжособистісні конфлікти, а й є запорукою внутрішньої гармонії та профілактики емоційного вигорання фахівців (психологів і соціальних працівників).

Під час заняття викладач використовувала **авторську презентацію**, яка демонструвалася протягом усього відкритого заняття. Наочний матеріал містив зручні таблиці рівнів комунікації, схеми спіралей ескалації, візуалізацію его-станів та 4-крокову модель ННК, що сприяло кращому засвоєнню теоретичного матеріалу. Додатково були включені інтерактивні елементи: аналіз практичних кейсів (зокрема, розбір реакції клієнта соціальної служби на затримку